

Landsbygds och
infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.fjr@regeringskansliet.se

Er ref. LI2023/03401

2024-06-10

Sveriges Jordägareförbunds yttrande över delbetänkandet Jakt och fiske i renbetesland SOU 2023:46

Sveriges Jordägareförbund (förbundet) har beretts möjlighet att yttra sig över delbetänkandet och har följande att framföra:

- Förbundet avvisar samtliga förslag i delbetänkandet och förordar att utredningen läggs ner. Utredningen brister i helhetssyn och förståelse för den komplexa materia av historiska, juridiska och näringsmässiga frågeställningar som gör sig gällande när det handlar om markanvändningen i norra Sverige. Såväl juridiska skäl som lämplighetsskäl och bristande legitimitet, talar emot ett fortsatt arbete i Renmarkskommittén.
- Utredningen, liksom direktiven i de delar som berör jakt och fiske, bortser från att staten, genom Justitiekanslern, i Girjasmålet valde att föra talan på sådant sätt att hävd inte skulle prövas mot rennäringslagen (1971:437). Medgivandet från staten att rennäringslagens 31-34 §§ inte skulle tillämpas i målet innebar att Högsta domstolen inte kunde pröva om hävdvunnen rätt står över svensk lag. Att staten valde att inte låta domstolen tillämpa lagstiftningen i Girjasmålet är anmärkningsvärt. Staten genom Justitiekanslern bidrar genom detta agerande, vad avser området där Girjas sameby bedriver renskötsel, till ny rättspraxis som står i motsatsförhållande till vad som uttrycks i lag
- Justitiekanslerns medgivande att hävd inte skulle prövas mot rennäringslagen, i kombination med utredningens förslag, skulle innebära att en ny princip etableras i svensk rätt. I svensk rätt gäller sedan lång tid principen att lag bryter hävd, med utredningens förslag kan denna ändras till att hävd bryter lag. Konsekvenserna av detta är oförutsebara men ofrånkomligen långtgående och med potentiellt mycket allvarliga följder för äganderätten och egendomsskyddet.
- Utredningen föreslår en ny bestämmelse i rennäringslagen där det anges att upplåtelse av sådan småviltsjakt och handredskapsfiske som inte bedrivs yrkesmässigt ska göras om det kan ske med endast ringa olägenhet för renskötseln. Bestämmelsen ersätter i denna del formuleringen olägenhet av betydelse för rennäringen i 3 § första stycket 1 rennäringsförordningen (1993:384). Att ändra rekvisitet för störning från "olägenhet av

betydelse” till ”ringa olägenhet” och att ange detta i lag istället för i förordning innebär en förskjutning av rättighetsläget mellan rennäringsen och utövare av jakt och fiske på statens mark. Behovet av en sådan förändring motiveras främst av störning på renskötseln och är ett exempel både på direktivens och på utredningens bristande helhetssyn vad gäller förhållandet mellan rennäringsen och andra markanvändare.

- Utredningen innehåller en kort konsekvensutredning där det framhålls att förslagen i delbetänkandet enligt utredningens bedömning endast befäster gällande rättsläge, och därmed inte medför några effekter av betydelse för företag, jägare eller fiskare eller för samhällsekonomin. Förslagen bedöms heller inte medföra några kostnader av betydelse för staten och inte heller medföra någon samhällsekonomisk påverkan. Konsekvensutredningen saknar följaktligen också information om vilka som kan komma att påverkas, och vilka effekter förslagen kan leda till. Att utredningen föreslår långtgående förändringar av rättigheter till jakt och fiske jämfört med dagens förhållanden, utan att bedöma konsekvenser av dessa förslag är utmärkande för utredningsarbetet.
- Utredningens förslag skulle sammanfattningsvis försvaga grunden för äganderätten och fastighetsrätten och det skulle leda till stor osäkerhet, ökade konflikter samt försvårad markförvaltning för alla inblandade parter.

Förslag med så omfattande samhällspåverkan behöver ha starkt juridiskt stöd, men något sådant finns inte i Renmarksutredningen. Istället har ett flertal juridiska händelser uppkommit under utredningens gång som gjort utredningens juridiska analys allt mer osäker.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn

Generalsekreterare